

Subjektīvs seniora vecuma pacientu dzīves kvalitātes un no gūžu locītavu darbības atkarīgās dzīves kvalitātes raksturojums

Gunta Ozoliņa¹, Signe Tomsone²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Doktorantūras nodaļa

² Rehabilitācijas fakultāte

Ievads. Eiropas iedzīvotāji zemā dzimstības līmeņa un aizvien pieaugošā dzīves ilguma dēļ strauji noveco. Nozīmīgu iespaidu uz dzīves kvalitāti rada augšstilba kaula proksimālās daļas lūzums: tikai puse no veciem cilvēkiem, kas hospitalizēti traumatiska augšstilba kaula lūzuma dēļ, spēj pēc tam atgriezties mājās un dzīvot neatkarīgu dzīvi.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis bija noskaidrot demogrāfiskos un ar dzīves kvalitāti saistītos faktorus seniora vecuma pacientiem pēc augšstilba kaula proksimālās daļas lūzuma. Dati ievākti, izmantojot Pasaules Veselības organizācijas izveidoto dzīves kvalitāti novērtējošo aptauju (*World Health Organization Quality of Life Instruments, WHOQOL-BREF*) un gūžu locītavu darbības traucējumu un osteoartrīta vērtējuma skalu (*The hip disability and osteoarthritis outcome score, HOOS*). Pētījumā izmantoti pirmreizējie dati par 40 pacientiem pēc augšstilba kaula proksimālās daļas traumatiska lūzuma slimnīcas etapā, kuri piekrita piedalīties pētījumā "Dzīves kvalitātes novērtējums un izdzīvotība seniora vecuma pacientiem vienu gadu pēc augšstilba kaula proksimālās daļas lūzuma".

Rezultāti. Vidējais dalībnieku vecums bija 80,08 gadi (minim. – 65 gadi un maks. – 93 gadi). Trīsdesmit (75%) pacienti bija sievietes un desmit (25%) – vīrieši. Trīs (7,5%) dalībniekiem bija algots darbs pirms traumas. Sešpadsmit (47,5%) dalībnieki pirms traumas lietoja palīgierīces, lai pārvietotos.

HOOS skalas sākuma rezultāti dalībniekiem (vidējais rādītājs, SD) sadaļā sāpes – 88,4 (18,1), sadaļā simptomi – 87,6 (15,3), sadaļā ikdienas aktivitātes – 75,0 (20,2), sadaļā brīvā laika aktivitātes – 57,8 (28,4), sadaļā dzīves kvalitāte – 92,1 (17,0). *WHOQOL-BREF* aptaujas rezultāti dalībniekiem (vidējais rādītājs, SD) sadaļā fiziskā veselība – 64,73 (18,06), sadaļā psiholoģiskā veselība – 58,02 (15,83), sadaļā sociālās attiecības – 70,0 (15,42), sadaļā vides apstākļi – 72,97 (12,20). Dzīves kvalitātes vērtējuma vidējais rādījums bija 71,25 (SD 19,24). Vidējais rādītājs apmierinātībai ar savu veselības stāvokli bija 56,25 (SD 22,47). Abās skalās 100 atbilst maksimāli labākajam novērtējumam, bet 0 – maksimāli zemākajam vērtējumam.

Aprēķinot Spīrmena korelācijas koeficientu, konstatēta statistiski nozīmīga korelācija starp visām *WHOQOL-BREF* sadaļām ar dalībnieku dzīves kvalitātes novērtējumu. Statistiski nozīmīga korelācija iegūta, aprēķinot Spīrmena korelācijas koeficientu katrai *HOOS* sadaļai un dalībnieka dzīves kvalitātes novērtējumam. Netika konstatēta statistiski nozīmīga korelācija, aprēķinot Spīrmena koeficientu starp *HOOS* sadaļu brīvā laika aktivitātes un dalībnieku dzīves kvalitātes novērtējumu.

Secinājumi. Seniora vecuma pacientiem pēc augšstilba kaula proksimālās daļas lūzuma gūžu locītavu osteoartrīta radītie ierobežojumi ir saistīti ar dzīves kvalitātes vērtējumu.